

فتنہ جو یانِ آفاق و محسوسانِ موادِ نزاع و نفاق در تحت
 رایتِ نادر جمع شدہ بر امارتِ وکے اتفاق نمودند۔ و طوے
 نکشید۔ کہ بر سرِ سہ ہزار مزد بر آمدہ خراجے سنگیں بر
 اہلِ خراسان حمل کرد۔ عموے او چوں دید۔ کہ اقتدارِ
 وکے ہر روزہ در ازویاد است۔ ہراس بہ ضمیرش اشتیبا
 یافتہ۔ دم از دوستی و ہوا خواہی وکے زد و کاغذے پاو
 نوشت۔ کہ خدمتِ شاہ طہماسب را قبول کردہ وکے را در
 محاربہ افغانان مددگار باشد۔ نادر را ظہارِ رغبت و نحوشی
 ازیں مطلب نمودہ گفت۔ کہ اگر سلطان جراحم گزشتہ وکے
 را عفو کند۔ در آئندہ تدارکِ ما مضیٰ خواہد شدہ و چوں
 این امر باسانی انجام یافت۔ نادر بجانب کلات رفت۔ از
 قارے کہ معلوم سے شود۔ او ہمیشہ عم خود واکے کلات
 را سہ راہ خود سے دانست۔ بنا بریں دریں وقت فرستے
 بدست آوردہ اورا گرفت۔ و بہ دست خود ہلاک ساخت۔
 و کلات را منتصرف شدہ بعد از آن بہتیبہ جنگِ افغانیہ خراسان
 پرواخت۔ و چوں اخراجِ این طائفہ از آن بلاد منظور نظر
 بود۔ و این کار بہ نیروکے بازوے نادری صورت یافت۔
 سببِ این شد۔ کہ دوبارہ شاہ طہماسب رقمِ عفو بر
 سوابقِ زلاتِ وکے کشیدہ اورا موردِ عنایات ساخت۔ و
 بواسطہ فتوحاتِ نادری مہامِ پادشاہی رومے تازہ یافتہ
 در اوایلِ حال شاہ طہماسب بر نادر بغایت حسد سے
 برود۔ تا وقتے کہ نادر در یکے از حروبِ مشغول بود۔
 و شاہ طہماسب فرمانے بمراجعتِ وکے از آن جنگ فرستاد۔

و یوں نادر آں فرمان را اطاعت نکرد - پاؤ شاہ
 بے مایہ بر سر جمع او را خاشن و باغی خواند - ایں
 خبر با انتشار یافتہ بہ نادر رسید - او نبر بسمت دربار
 پاؤ شاہی لشکر حرکت دادہ پاؤ شاہ را مجبور ساخت -
 کہ بشرایطی کہ تجود ائقا کرد - راضی شدہ مصالحہ کند -
 ایں واقعہ قلیلی بعد از فتح مشہد روسے داد و
 مے توآن گفت - کہ اگر طہاسب در سابق قدرے اختیار
 داشت - ازیں وقت بکلی اختیار او تمام شد - لاکن نادر
 پاؤکے با احترام سلوک کرد - تا وقتے کہ دید - ماؤہ بجمت
 غضب سلطنت مستعد است - و ہم از اول فتحے کہ وکے
 را در خراسان دست داد - پنا کرد - کہ مردم را بجمت
 خیالات آئندہ خود بیدار کند - مانند اژد شیر بابکان
 ہر شب خوابے دید - و ہر روز در تعبیر آں خوابے شنید -
 ازاں جملہ شبے در خواب دید - کہ مرغابی یا ماہی
 سفید چہار شاخ بنظر وکے در آئند - پس آں مرغابی
 را بہ تیر زد - و کسانیکہ پاؤکے بودند - ہرچہ کردند -
 کہ ماہیچہ چہار شاخ را بچنگ آرند - نتوانستند - تا
 بالآخرہ تجود دست و پا زود بسهولت تمام آں را گرفت -
 و بجمت ایں کہ مرغی یا ماہی در خواب دیدہ بود -
 منجان متعلق گفتند - کہ دلالت بر رسیدن تخت سلطنت
 مے کند - انا زجمت میزرا ہندی مؤرخ او دریں باب
 کمتر است - زیرا کہ او از وقایعے کہ بعد روسے داد - تعبیر
 مے کند - و میگوید - کہ چہار شاخ ماہی عبارت است از چہار

مُمْلَکَتِ اَیْران و خوارزم و ہندوستان و توران کہ بدستِ
 او مفتوح شد و بانجام بزرگتر کارِ نادر اِخْراجِ اِفاغنه
 از اَیْران بود۔ و بیچِ اِنعام و اِنضالے در ازا سے
 خدمتِ کسی کہ مملکت را از تعدی و تطاولِ خصمِ
 ظالمِ خلاص کرده بود۔ زیادہ تر از این نبود۔ کہ چہار
 ملکِ مُعظِمِ اَیْران کہ عبارت از خراسان و مازندران و
 سیستان و کرمان باشد۔ طہاسبِ پیاداشِ این خدمت بہ
 نادر و اگڑاشت۔ یا عبارتِ اُخرے دست از نیمہ مملکت
 برداشت۔ فقط حقِ نادر دانستہ شد و منقول است۔ کہ
 در ہماں کاغذے کہ طہاسب بہ نادر نوشتہ و مالکِ مرہورہ
 را بولے و اگڑار نمود۔ ازو درخواست کرد۔ کہ نامِ
 سُلطان بر خود گزارو۔ و بجمتِ این مطلبِ تابعی
 مَرصعِ جواہرِ نفیسہ مضمونِ یکے از اُمرا باو فرستاد۔
 نادر جمیعِ عنایاتِ شاہی را قبول کردہ۔ مگر لقبِ را کہ
 دید بدونِ آنکہ فائدہ بہ بخشد۔ سببِ حسدِ دیگران
 خواہ شد۔ و در ہمیں اوفاتِ مُزاوجتِ مابینِ رضا قلی
 پسرِ بزرگِ نادر و یکے از دخترہایِ سُلطانِ حُسنینِ مرحومِ
 اِتِّفاقِ اُقتاد۔ و نادر اگرچہ از قبولِ نامِ سُلطانِ ابا
 کرد۔ لاکِن فُوصتِ غنیمتِ دانستہ یکے از اُمورِ مُعظِمہ
 مخصوصہِ بسلاطین را اختیار نمود۔ حکمِ کرد۔ کہ بولے
 کہ بمواجبِ لشکرِ دہند۔ از مالکِ خراسان گرفتہ
 بنامِ وے سکہ گنشد۔ و این فی الحقیقتِ معینِ سلطنتِ
 علی اِستقلالِ آن مملکت بود و عساکرِ عثمانی ہنوز

بہترین اطراف عراق و جمیع آذربایجان را در تصرف
 داشتند۔ و با آنکہ ہنوز سپاہ نادر می از زحمات تعاقب افغانہ
 نیاسودہ بودند۔ بدیع انراک در حرکت آمدند۔ در صحرائے
 ہمدان با دو لشکر عثمانی مقابلت اتفاق افتادہ ایشان
 را بر انداخت۔ و ہمدان و جمیع اطراف و نواحی آن
 بلدہ معظمہ را از علیم مستخلص ساخت۔ بعد از آن
 بجانب آذربایجان عطف عنان نمود۔ و تبریز و اردبیل
 و سایر شہرہائے معظمہ آن مملکت را از چنگ دشمن
 بیرون آوردہ بہ استعداد محاصرہ ایروان پایتخت
 ارمنیہ پرداخت۔ متقارن این حال از برادرش کہ
 در آن وقت از جانب وکے حکومت خراسان داشت۔
 خبر رسید۔ کہ افغانیہ آن صفحات سرعناد و طغیان
 بر آوردہ اند۔ بنابراین فتح عزیمت کردہ بشتاب تمام
 بصوب خراسان نہضت کرد۔ و تارۃ طغیان افعال را
 بگرفتین فراہ و ہرات بکلی فرو نشانید۔ واقعہ اتفاق افتاد۔
 کہ ازاں مے توان دانست۔ کہ وضع این جنگ چہ نوع
 بودہ است۔ مؤرخ متعلق او میرزا ہندی گوید۔ روز
 دیگر مجلس مینو شمال آراستہ و سران افعال را کہ
 در اردو کے فلک شمال مے بودند۔ بہ محفل اقدس بار
 دادہ ہنوز آفتاب یک نیزہ بلند نگشتہ بود۔ کہ ہزار
 و ہسہ صد سر بر سر نیزہ بلند گردیدہ سر کردگان
 مورد عطف و نوال و رؤسائے افغانان سر بزیر آفتادہ
 عظمت و افعال شدند۔ خلاصہ در اوقاتے کہ نادر

به محاصرهٔ بهرات مشغول بود - امرای ایران طهاسب
 تنگ حوصله را برآن داشتند - که لشکر بطرف عثمانی که
 در سرحد اجتماع کرده بودند - کشید - شکسته ایمکه بایں
 طائفه رسیده بود - سبب شورش ایامی قسطنطنیه گشته -
 و نیکچریان اول وزیر را گشته - و بعد از آن احمد ثالث
 را از سلطنت خلع و برادر زاده او محمود خامس را بر
 جای او وضع کرده بودند * نادر رضاقلی خاں را
 بسفارت نزد سلطان محمود فرستاده پیغام کرده بود -
 که عساکر عثمانی باید آذربایجان را خالی کنند - و شاه
 طهاسب نیز نامه در تهنیت جلوس بوی فرستاد - و
 پیش از آنکه نتیجهٔ سفارت رضاقلی خاں که از طرف
 نادر رفته بود - معلوم بشود - طهاسب بجهت محاصرهٔ
 ایروان در حرکت آمد - و لے کارے از پیش نبرد - و
 در مصاف با لشکر عثمانی بهزیمت یافته آنچه سخاقت
 و شہامت نادرى در سال قبل حاصل شده بود -
 در یک ماه از دست داد - و تا خوب ضعف عقل خود
 را ظاہر کند - با ترک مصالحو کرده در آن مصالحه تمام
 ممالک ماورای رود ارس را با تراک و آگزار کرد - و
 پنج محل از محال کورمانشاه را نیز با احمد پاشای واکے
 بغداد که بواسطهٔ او این مصالحت انجام یافته بود -
 گزاشت اما رسوائی و فضیحت این معاہدہ از آن جهت
 از دیاد پذیرفت - که ذکرے در باب استخلاص اسرای
 ایران که در جنگ پچنگ عساکر عثمانی افتاده بودند -

نشده بود۔ چوں اخبار میں واقعہ بہ تادیر رسید۔ دید۔
کہ بہانہ خوبیست بہمت و انجارج مقاصد کے کہ ساتھ در
خاطر داشت۔ وے رعایت حرم را از دست نداده در
ابتدا فرمانے بنام جمیع الایلی ایران صادر کرد۔ و
در آن تو بیخاستا و تقریعات شنیعه بر معاہدت و معاہدیں
نمود۔ و گفت معاہدے کہ چند مملکت بزرگ ایران
راتا رود اس آرد۔ عین معاہدت است۔ و مصالحتے
کہ حلقے از سکنہ و الایلی این ملک را در چنگ اعدا
بہ محبس سپارد۔ صرف مکاوت۔ این چنین معاہدت
بر خلاف محکم خدا و محبت علی مرتضیٰ است۔ کہ ملائکہ
حول حرم او ہمیشہ استخلاص شیعیان او را از دشمنان
او از درگاہ باری مسئلت مے کنند۔ بعد از اشتہار
رقم مزبور مکاتب بہ جمیع سران سپاہ مملکت فرستاد۔
از آن جملہ کاغذیست کہ بحاکم فارس نوشتہ است۔
پس از اعلام شکست افغان و فتح ہرات تعجب میکنند
از شنیدن اخبار معاہدہ با ترک۔ و مے گوید۔ شک نیست
کہ چوں پشنوی۔ کہ معاہدہ با ترک بر حسب معمول از
الطاف الہی بر قرار نخواہد ماند۔ مشہور خواہی شد۔ در
انتظار آمدن من باش۔ کہ بحول اللہ علی القور بالشکرے
رزم آزمائے۔ قلعه کشائے۔ در عدد مور و در شجاعت
شیر۔ با نشاط جوان و فکر پیر حرکت خواہم کرد۔ ہیبت
و غمین آتش پرست باد پیما را بگوئے
خاک بر سر کن کہ آپ رفتہ باز آمد بگوئے

و پنجین سفیرے باسلامبول فرستادہ مختصراً بسططاں محمود
 پیغام فرستاد۔ کہ یا ممالکِ ایران را مسترد ساز یا حرب
 را مستعد باش۔ و از جانب دیگر خبر حرکت خویش را
 باحمد پاشاے وایلی بغداد فرستاد۔ مصالحتے بادولت روسیہ
 شدہ بود مشروط بر این کہ جمیع ولایاتہ کہ در سواحل
 بحر خزر در سوابق ایام گرفتہ بودند۔ رد کنند۔ دو
 نفر صاحب منصب بدانشا فرستادہ۔ تا معلوم کنند۔ کہ
 تعویقے در آن امر واقع نشود۔ بعد از انجام امور مربوطہ
 یہ اصفہاں رفت و شاہ طہاشب را بسبب مصالحتے با عثمانی
 ملامت کرد۔ و بعد ازاں اظہار آراءے کردہ طہاشب را
 دعوت نمود۔ طہاشب نیز قبول دعوتے وکے نمودہ مجلس
 ضیافت برگزین ریاست و مصلحت او از خلافت ختم شد۔ و بنا بر
 قول میرزا مهدی طہاشب را با جمیع خواتین بخراساں فرستادند۔
 چوں امرای لشکر و امنای کشور تاج سلطنت بر نادر
 عرضہ کردند۔ دید۔ ہنوز وقت مقتضی نیست۔ ابا کرد۔ و بر سر
 پسر ہشت ماہی طہاشب کہ عباس ثالث خوانند۔
 تاج گذاشتہ ادارہ امور جمہور و تمام نظام رعیت
 و سپاہ را بعهدہ خویش گرفت۔ این واقعہ در سنہ ہزار
 و صد و چہل و پنج ہجری اتفاق افتاد۔ بعد از ادای
 مراسم جلوس عباس نادر بالشکرے گراں بہ تشخیر بغداد
 شافت۔ اگرچہ احمد پاشا وایلی بغداد در حین ادارہ
 ملک داری و نظم و نسق سپاہ کشی از اقران امتیاز داشت۔
 و بہ ہمیں سبب نادر نیز تہیہ معقولے دیدہ بود۔ اما

معلوم ہوا۔ کہ اگر طوپال عثمان با عساکر جرار عثمانی
 بہر د وے نے رسید۔ بر خداقت و شجاعت او فائدہ
 مہترقب نے شد + میرزا ہندی سے نویسد۔ کہ عسکر
 طوپال عثمان کما بیش صد ہزار مرد ہونڈ۔ نادر بعزم
 مقابلہ با طوپال عثمان در حرکت آمد۔ بنا بر قول میرزا ہندی
 دوازده ہزار نفر در دور بغداد گزاشته خود با یقینہ بطرف
 سامرہ کہ قریہ ایست در کنار دجلہ۔ و انراں تا بہ بغداد
 قریب شصت میل است۔ روعے نہاد۔ اُردوے عثمانی
 قریب وہ مژبور واقع شدہ ہوا۔ جنگے بسیار شدید و
 خونخوار اتفاق افتاد۔ چنانکہ تا آن روز ہاں نوع حربے
 ہرگز مابین ایرانی و عثمانی واقع نشدہ ہوا۔ در اول
 غلبہ ایرانیان را شد۔ و سوارہ ایرانی بیک حملہ خصم
 را ہریمت داد۔ انا پیادہ عثمانی پاسے جلادت پیش نہادہ
 دست از حریت ہڑو۔ و فوجے از اعراب کہ نادر را از
 ایشان چشم داشت ہد ہوا۔ بر یک طرف لشکر وے
 حملہ ہڑوئہ۔ و مزدان کار کہ در تمام روز در آفتاب
 تابستان عربستان بگیر و دار اشتغال داشتند۔ بالآخرہ
 از شدت گرما و حرارت آفتاب و غلبہ عطش دست
 شان از کار ماند۔ خود نادر دو مرتبہ در میان دشمن
 اشہش گولہ خوردہ بر زمین افتاد۔ و بہ این سبب
 علم دار وے اورا گشتہ پشداشتہ روعے بہ گریز نہاد۔
 جمیع این اشباب دست بہم دادہ سبب فتح عثمانی
 شد۔ و بعد از آنکہ از ہشت ساعت متجاوز از

طرفین کوشیدند۔ لشکرِ نادر بکلی مُتفَرِّق گشت۔ و ہنوز
 این خبر بہ بغداد نرسیدہ بود۔ کہ اہلِ شہر پر افواجِ
 ایرانی حملہ برزودہ ہزیمت دادند۔ این قضیہ در ہزار و
 صد و چہل و شش واقع شد۔ اگرچہ از قرارِ تقریر
 اشراک شصت ہزار ایرانی دریں جنگ تلف گشتند۔
 اما احتمال وارد۔ کہ از بیست ہزار مُتجاوز در معرض
 ہلاک در آمدند۔ غالباً ہمیں قدر ہم از اشراک کُشتہ شد۔
 لاکِن فتحِ نمایانے کردند۔ بسببِ اینکہ نادر نتوانست لشکرِ
 شکستہ و پرآلشدہ را جمع کند۔ تا ماہیکہ بہ صحارے ہمدان
 رسید۔ کہ از آنجا تا معرکۂ جنگ از دویست میل مُتجاوز
 است۔ تدبیر و ہمتِ نادر چنانچہ بعد ازین شکست
 بروز کرد۔ بیچ وقت ظہورِ نیابتہ بود۔ بہ عوضِ اینکہ
 لشکریاں را ملامت کند۔ تحسین کرد۔ و بجایِ آنکہ تشبیح
 زند۔ تشریف داد۔ آنچه از نقد و جنس و دوابِ ایشان
 ضرر رسیدہ بود۔ ہمہ را با مضاعت از احسانِ خویش
 بہرہ ور ساخت۔ و ایشان را بہ کشیدنِ انتقام از دشمن
 غدارِ تحریص و ترغیب نمود۔ این حرکت سببِ بازویاد
 شہرتِ وکے شدہ از جمیع اطرافِ ایراں لشکرِ ہمدو وکے
 شتافت۔ چنانکہ ہنوز بہ ماہ نگزشتہ بود۔ کہ مجدداً با
 سپاہی بیش از پیش در حوالے بغداد وارد شد۔ دشمنانِ
 طوپال عثمان در قسطنطنیہ چوں خبرِ فیروزگیِ وکے را
 شنیدند۔ بحیلۂ مدد و ذخیرہ حتمی و توجہِ مواجبِ عساکرِ وکے
 را بہ تعویق انداختند۔ و او باوجودِ این حال کوشش

بلوغ در دفع نادر نمود۔ قوسے از سوارہ مُعین کردہ
 بہ ایشیاں ایرانیان فرستاد۔ لاکن بیک حملہ ایشیاں
 از پاسے در آمدند۔ و چون ایں خبر بہ طوپال عثمان
 رسید۔ ہر قدر مے نوارست۔ جمع آورئے سپاہ نمودہ
 بہ ملاقاتِ نعیم شتافت۔ اما عساکر عثمانی بہ نقد از
 شکستِ سوارہ پاسے صبر و شہادتِ شاں از جا کے رکتہ
 بود۔ و ہر چند ہر عسکر خواست۔ تخریکِ نازرہ نغیرت
 ایشیاں کند۔ ممکن نشد۔ در اول وہلہ پراگندہ شدند۔
 و جمع آورئے ایشیاں از چیزِ قدرتِ خارج بود۔
 طوپال عثمان خود زینر بسببِ ضعفِ مزاج در سخت
 رواں حرکت مے کرد۔ چون شکست بر اثر اک اُفتاد۔
 اورا ہر شبے نشانندند۔ بہ اُمیدِ اینکه جانے بدر برد۔
 لاکن بیکے از سپاہیانِ ایرانی را چشم بر رہاس گرانہا کے
 وکے اُفتادہ۔ اورا شناخت۔ بانیزہ کہ در دست داشت
 کارِ اورا ساخت۔ و سر اورا جدا کردہ نژدِ نادر بردہ
 نادر بر گشتہ وکے احترام کرد۔ و محکم کرد۔ تا جسد
 با سر وکے را بہ لشکر گاہِ عثمانی رسانیدہ تا بر حسبِ
 معمولِ نغش وکے را مدفون سازند + بعد از قتلِ
 طوپال عثمان و پراگندہ شدنِ سپاہ وکے نادر بچہمتِ
 محاصرہ بغداد حرکت کرد + مقارنِ ایں حال خبرِ
 باغی گریئے محمد خاں بلوچ در فارس رسید۔ نادر بر
 حسبِ عجلایہ وقتِ مصالحہ با واسلئے بغداد کردہ۔ بہ ایں
 نوع کہ ولایاتے کہ در عندِ سلطانِ حسین قبل از

فِئْتِهِ اَفْعَالٍ دَر تَصْرُفِ دَوْلَتِيْنِ اِيْرَانِ وَ عُثْمَانِي بُوْدَه -
 بَر قَرَارِ سَابِقِ بَاشَد - پَس بَجَانِبِ فَارِسِ حَرَكْتِ كَرْد - وَ
 هِنُوْزِ نَاغِرَةً طُغْيَانِ فَارِسِ اِنْطِقَا شِيَاْفَتَه بُوْد - شَنِيبَه - كِه
 رِجَالِ دَوْلَتِ عُثْمَانِي اَز تَقْبُوْلِ مُصَالِحَةٍ وَايْتِي بَعْدَادِ سَر
 بَازِ زَدَه - وَ عِنْدَ اللّٰهِ پَاشَا وَايْتِي مَضْرَارًا بِاَسِيَايِي
 فَرَاوَانِ مَامُوْرِ اِيْنِ سَمْتِ كَرْدَه اَنَد - وَ اِنْخِيَارِ صُلْحِ وَ
 جَنَگِ رَا بَاوَ كَرَاشْتَه كِه بَه رَقِيْمِ كِه مَضْلَحَتِ وَ اِقْتِضَايِي
 وَ قَتِ دَانَد - مَعْمُوْلِ دَارِدِ نَادِرِ بَا اِسْتِخْلَاصِ بِلَادِ اَرْمَنِيَه وَ
 كَرْدِ چَشْتَانِ كِه اَز مُعْظَمَاتِ مَمَالِكِ مُتَنَازِعِ فِيْهَا بُوْد -
 اِسْتِثْنَايَتِ - وَ پِيْلِ بَر رُوْدِ اِسِ اِنْدَاخْتَه تَقْلِيْبِ وَ كَنَجِ وَ
 اِيْرَوَانِ رَا دَر وَ قَتِ وَاجِدِ مُحَاصِرَه كَرْد - وَ چُوْنِ عِنْدَ اللّٰهِ
 پَاشَا نَزْدِيْكِي قَارِصِ رَا لَشْكِرَ گَاهِ وَ اَطْرَافِ اُرْدُو رَا
 بَسْتَقْنَاقِ وَ خَشْدَقِ وَ مَطْرِيْسِ وَ مَوْرِچِلِ مُسْتَحْكِمِ سَاخْتَه بُوْد -
 نَادِرِ بَخْتِيَالِ اِيْنِ كِه چُوْنِ خَبِرِ مُحَاصِرَه شَهْرِ هَاكِي مَرْبُوْرِ رَا
 بَشْنُوْد - اَز مَامُوْرِ بِيْرُوْنِ خَوَابِدِ تَاخْتِ - وَ دَر مَيْدَانِ طَرِجِ
 جَنَگِ خَوَابِدِ اِنْدَاخْتِ - مَمَالِكِ مَرْبُوْرَه رَا مُحَاصِرَه نَمُوْدَه
 وَ چُنَانِيَكِه مَعْمُوْلِ وَكِي بُوْد - سَرِ عَشْكِرِ عُثْمَانِي مَعْرُوْرِ
 بَرِيَاوِيْتِي عَدُوْ نَخُوْدِ شُدَه دَر صَحْرَايِي بَغَاوَنَدِ اَز اَعْمَالِ
 اِيْرَوَانِ بَا اَعْظَمِ مُصَافِ دَادِ پَرِيْزَا هِنْدِي مِي گويَد - كِه
 سَوَارَةُ تُرْكِ شَهْصَتِ هَزَارِ وَ پِيَاوَه پَنْجَاهِ هَزَارِ بُوْد - وَ
 چُوْنِ نَادِرِ عَشْكِرِ نَعِيْمِ رَا وِيْد - سَرَانِ سِيَاَهِ رَا جَمْعِ نَمُوْدَه
 اِيْشَانِ رَا مُخَاطَبِ سَاخْتِ - وَ كُفْتِ - لَشْكِرِ دُشْمَنِ بِالنَّسَبِ
 بَمَرْدَانِ مَا اِنْشَبِتِ هَشْتِ بِيَكِ وَ يَكِ بَه تَمِيْحِ اِسْتِ - وَكِي

این صورت باید سبب از وی یاد کوشش مردان ما شود۔
 پس از آن گفت کہ شب گزشتہ در خواب دیدہ کہ
 جانور کے قوی در نیمہ او تاختہ قصد و سہ کرد۔ و او
 بعد از زد و خوردے زیاد آن جانور را ہلاک ساخت۔
 و ہمیں فالے است نیکو۔ و علامتے خیر۔ بل دلیلے واضح
 بر ظفر ما۔ و ہمچنین گفت کہ دشمن در پیش رو زشتہ
 و دو طرف اُردو نیز بہ قطعہ راوراں و زنگی چاکے پیوستہ۔
 اگر نڈرے در عزم و تصورے در رزم واقع شود۔ راہ
 نجات از ہمہ رحمت بستہ خواہد بود۔ اگر این کلمات
 مورث جرات لشکریاں شد۔ حرکات او بیشتر سبب جلالت
 ایشان گشت + بعد از آن کہ نظم سپاہ را بہ بہترین
 وضعی مقرر کرد۔ خود با جمعی از بہادران بر دشمن
 تاخت۔ و بہر طرف رُوسے آورد۔ مانند اجل محووم و
 قضاے مہترم کس را با و سہ یارای مدافعت و نیروی
 مقاومت نبود + در یکے ازین حملات رستم نام یکے از
 سپاہیاں عبد اللہ پاشا را گشتہ سر اورا بر نادر برد۔
 و چون ہنوز تنورِ حرب گرم بود۔ نادر فرمود۔ تا سر را
 بہ نیزہ و در جائے کہ ہمہ لشکریان عثمانی توانند دید۔
 بر پا کنند + نڈکان را نظر بر سر سر عسکر افتادہ
 پرانندہ شدند۔ و صحرا از گشتگان ایشان مالا مال شد۔ و
 بعد ازین فتح گنجد و تفلیس مسخر گشت + چون رجال
 دولت عثمانی حال را بدین مینوال دیدند۔ طالب مصالح گشتہ
 بہ ہماں محمود و شہرولے کہ سابق ماہین نادر و پاشا سہ

بغداد مُتقرر شدہ ہو۔ راضی شدہ۔ و قارص و ایروان یا
 جمیع ممالک کہ در ازمینہ سابقہ دریں صفحات مُتعلق بدولت
 ایران ہو۔ و اگزار کزودہ و دیوں اوقات نادر دید۔ وقت
 آنت۔ کہ پڑدہ از رُوی کار بر گیرد۔ خبر نوت
 عباس بن ظہاشپ بطفلی کہ او را بسُلطنت گزارده ہو۔
 ہم دیں اوقات رسید۔ و چوں رشیم مُتداولہ سلطین
 ایران است۔ کہ ہر سال در ہنگامے کہ نُویشید بقطرہ
 تقاطع ربیعی رسد۔ آن روز را عید کنند۔ و بہجت
 اجرائے مراسم ہمہ اعیان و صنادرید ملک در دژ پار
 حاضر کزودہ۔ نادر فرمانے باحضار جمیع صاحب منصبان
 ملکی و لشکری از اقصی و ادانی صادر کزودہ فرمان داد۔
 تا در روز مزبور بہجت اجرائے مراسم عید در جوئکای
 مغان جمع شدہ۔ و ہججین فرمود۔ تا عمارت عید ہ
 بہجت عجماء وقت کہ اُمر منزل کنند۔ بر پائیند۔ و
 آنچہ اسباب لوازم رفاہ و عیش و عشرت است۔
 بوضع ملوکانہ مہیا دارند۔ آوردہ اند۔ کہ جمعیت از عدد
 ہزار مُتجاوز ہو۔ اگر لشکریان نیز داخل این عدد باشند۔
 شاید انحراف نباشد۔ چوں مرسوم جمع شدہ۔ در روز
 صبح عید باحضار رُوسا فرمان دادہ۔ چنانکہ بیژا ہندی
 گوید۔ ایشان را مخاطب ساخت۔ و گفت۔ شاہ ظہاشپ
 و شاہ عباس ہر دو پادشاہ و پادشاہ زادہ در ہند و سریر
 موجود اند۔ ایشان را یا ہر کس کہ بر آرندہ افسر سزوری
 دانید۔ بریاست و سلطنت بردارید۔ من آنچہ حق کوشش

بود۔۔ کجا آوردم۔ و منگلتِ خود را از دست افغان و
 روم و روس خلاص کردم و مردم ہمہ با اتفاق گفتند۔
 کہ پادشاهی حق کسی است کہ منگلت را از دست افغان
 خلاص کرده۔ و فقط ہم او سے تواند حفظ کند۔ نادر
 ابا کرده سوگند یاد کرد۔ کہ ہرگز اندیشہ سلطنتِ ایران
 در خاطرش نمودہ نکرده است۔ و تا یک ماہ ہر روزہ
 این مطلب در میاں بودہ اصرار و امتناع طرفین
 صورتِ ازویاد سے گرفت۔ تا اینکه بالآخرہ نادر مشغول
 مردم را با جابت مفرعون داشت۔ و در وقتے کہ علی الظاہر
 سرِ رضا جُبانید۔ گفت۔ کہ از زمانِ رحلتِ حضرت
 رسالتِ پناہی چہار خلیفہ بعد از یکدیگر متکفل امرِ خلافت
 شدہ اند۔ شاہِ اسمعیل صفوی این مذہب را مشرک
 و مذہبِ تشیع را شائع و مشرک داشت۔ و از وقتے کہ
 مذہبِ شیعہ شائع شدہ است۔ در ایران ہمیشہ نقشہ
 بودہ است۔ ہرگاہ اہلئے ایران بہ سلطنتِ ما را خوب
 و آسائشِ خود را طالب باشند۔ باید این مذہب را تارک
 و بہ مذہبِ اہل سنت سائب شوند۔ ولے چون امام
 جعفر از دژیو رسول و عہد الناس مندوح و مقبول
 است۔ اورا سرِ مذہبِ خود سازند۔ مردم ہمہ باین
 تغیرِ راضی شدند۔ و فرماں صادر شد۔ کہ این مطلب را
 گوش زدو جمیع ناس نمایند۔ پس نادر گفت۔ کہ صورتِ
 واقعہ را بہ سلطانِ اسلامبول اٹھا کر دہ ازو خواہم خواہست
 تا تحقیقتِ مذہبِ جعفری اذغان کر دہ آن را خامس

مذہب شمارد۔ و چنانکہ چہار رکن در حرم بجمت نماز چہار
 مذہب معین است۔ رکنی ہم بجمت این شیعہ جدید از
 مذہب حق منقرض شود، اقوال عدیدہ و اختلاف آراست در
 این کہ سبب چہ بود۔ کہ نادر قبل از جلوس و ابستگی بملت
 بلکہ تعصب در مذہب شیعہ اظہار میکرد۔ و در جولکاکے
 مغان اظہار میل و رغبت بطریقہ اہل سنت نمود۔ لاکن
 حق این است۔ کہ نادر ہمیشہ یک مذہب داشت۔ و آن
 خود پرستی بود۔ تا وقتیکہ خود را یکے از بندگان دولت صفویہ
 مے نمود۔ و مقصود بیرون کردن افعال و عثمانی از ایران
 بود۔ دید۔ کہ مذہب شیعہ آلت خوبست بجمت اجرای
 مرام بود۔ و فتحی کہ بر مراد ظفر یافتہ بجمت بر اشتیصال
 خاندان شاہ اسمعیل گماشت۔ و خروج بر معارج
 سلطنت اورا بہ فکر تسخیر جبال قندھار و صحارے
 ہندوستان و بغداد و موصل و سائر بلاد آل صفوات
 انداخت۔ مضحت در انہدام بنیان مذہب اہل تشیع دید۔
 زیرا کہ از یک جہت محبت خاندان صفویہ بہ اہل این
 مذہب آمیختہ بود۔ و از جہت دیگر عداوتی کہ اہل
 سنت با متشیعہ دارند عائق بزرگی بود بجمت انجام
 فتوحاتے کہ در خاطر داشت۔ میرزا مہدی گوید۔ کہ در
 روز بیست و ششم فروردین مطابق سنہ ہزار و صد
 و چہنل و نہ ہجری ہشت ساعت و بیست دقیقہ از
 روز گزشتہ با اختیار رصد بندان دقیقہ یاب و اخترشناسان
 بطلموس انتساب تاج شاہی بر سر دسے گزارشتند۔

راہِ تہرا کے مراسمِ جلوس چنانکہ در چہنیں اوقات مامول
است۔ مَعْمُول داشتند۔ و تختے مُرَصَّع زہادہ نادر را
بر آں نشانند۔ و علی الفور سگہ بنام و س کے زودند۔ در
یک طرف این شعر را کہ بیت

سگہ بر زر کرد نام سلطنت را در جہاں
نادرِ ایراں زمین و خُشرو گیتی ستاں
و بر طرف دیگر انجیر و فیما وقع نقش کردند۔ و ہم از
مُوَرِّخ تاریخ و س کے منقول است۔ کہ سگہ ستیاں لانیخیر
فیما وقع خواندند۔ باجمہل بعد از جلوس بر تخت سلطنت
نادر بجانب اصفہاں در حرکت آمد۔ و چنہ کے در آنجا
بتہبہ و تداؤک لشکر پرداختہ تسخیر قندھار را و حیرت
ساخت۔ حسین علی خاں برادرِ محمود غلجائی در آں
اوقات در قندھار والی بود۔ و نادر قبل از آں کہ
بداں صوب توجہ کند۔ آنچہ لازمہ اہتمام بود۔ در
بارہ آرامے ایراں در ایام غیاب خود بجائے آورد۔
در ہمیں سال جزیرہ بحرین بدست محمد تقی حاکم فارس
منفوح شد۔ و چوں ایل بختیاری اطراف اصفہاں را
در معرض تاخت و تاراج آورده بودند۔ را ابتداءً
راشتیصال ایشان را پیش زہاد خاطر ساخته بہ دفع
آں طاغیہ در حرکت آمد۔ از کوہستان اصفہاں کہ تا
نزویلیکے شوشتر می رود۔ تمام منزل و ملاذ ایلات
بختیاری است۔ و چوں کوہستان مزبور مشحون است
بر غارہا کے پشیار و مغانکاسے بے شمار۔ و این طاغیہ

ہمیشہ در آیام مخاطره بآں غار ہا پناہ سے بڑوند -
 در نظر چنناں جلود سے نمود۔ کہ ایشان را در قیام
 اطاعت آوردن از چیز امکان خارج است۔ اما تاور
 بر مردم معلوم کرد۔ کہ این محض توہم است۔ بہاؤران
 خود را بر قتل جبال و محل و فرج شغاب کشیدہ
 ہر یکے از آں طائفہ را بچنگ آورد۔ و در عرض مدت یک
 ماہ جمیع اہل سختیاری را منقاد و فرماں بردار نمود۔
 امیر ایشان علی مراد خاں را اسیر کردہ بہ قتل
 رسانید۔ و بقیہ کہ از تیغ قہر تاور ہی رشتہ بودند -
 مورد عنایات و کے گشتہ۔ جمعہ از ایشان در جوگہ
 عساکر پادشاہی انتظام یافتند۔ و بہ جہت جلالت
 فوق العادہ کہ در فتح قندھار از ایشان بظہور رسید۔
 کاشف حکمت و مورد رفت تاور شدند۔ و سائر
 را از کوہستانہ کہ در سابق سکنے داشتند۔ کوچانیدہ
 محلہ بہتر و بہ ادارہ نزدیک تر از براسے ایشان
 مقرر کرد + بعد از آں با ہشتاد ہزار لشکر از راہ
 خراسان و سیستان رو بہ قندھار نہاد۔ و در عرض راہ
 عاریقے کہ قابل ذکر باشد۔ روے نہاد۔ و لے چوں
 بہ قندھار رسید۔ دید استخکامات شہر بنوعے است۔ کہ
 فتح آں بڑودی در چیز امکان نیست + اول خیالے
 کہ کرد۔ این بود۔ کہ اطراف شہر را گرفتہ ماہ آمد
 و شدہ الالی را بہ اکنبہ اطراف و حوالی منقطع کنند۔ و
 محکم کرد۔ تا طرح شہرے در مقابل آں رہنختہ

بہ بنائے آل پرداختند۔ و آل را بہ نادر آباد موسوم
 کردند۔ بعد از فتح قندھار غالباً جمیع سکنہ آل ملک
 بہ نادر آباد نقل کردند۔ و بعد از قوت نادر ہما سجا
 مشہور بہ قندھار شد۔ و پنجین محکم کرد۔ تا در
 اطراف شہر بزجا بر پا کردند۔ و مابین بزجا
 مزبور را با سقنا تھاے کوچک وصل کردند۔ بتوے کہ
 راہ مرادہ محصورین با اطراف بیرون شہر بکلی
 مشدود گشت۔ اما چون نادر دید۔ کہ ہمہ این کارہ
 اثرے در خاطر افغانان نکرد۔ و یک سال تمام
 بیہودہ صرف شد۔ و افغانان را ہنوز ذخیرہ بشیار
 در شہر باقی است۔ بہ فلک دیگر افتادہ۔ شہر قندھار
 در مقابل کوہے اتفاق افتادہ بود۔ و حصارے بر دور
 آل کشیدہ۔ و بزجاے کوچک بہمت محافظت آل
 ساختہ بودند۔ ایرانیان بعضے از بلدہیا کہ سرکوب
 قلعہ بود۔ بہ تصرف آوردہ توپہا و خمپارہ را
 باللبے آہنا کشیدند۔ و بر بیروج قلعہ حملہ کردند۔
 و بعضے از آہنا را نیز بحیاط تصرف آوردند۔
 فوج مختیاری یکے از بزجاے معظم را گرفتہ ارک
 را متصرفت شدند۔ و بدین واسطہ ہمہ شہر بہ جنگ
 ہادراں افتاد۔ واسلے شہر با جمعے از مستحقان قلعہ
 در یکے از قلاع خارج شہر پاسے ثبات نشد۔ اما
 چون دید۔ کہ مقاومت بیہودہ است۔ از در استیماں
 درآمد۔ و نادر علی الفور بوعده عفو زلات وے

اورا اماں داد۔ چہنیں مے نماید۔ کہ در آن اوقات
 ترمیز نادرى اقتصای مراعای خاطر و جلب مفلوہ
 افغانہ مے کردہ اشت۔ بسبب اشتہار نامہ کہ در وقت
 جلوس در باپ اختیار مذہب اہل سنت و رو
 طریقہ شیعہ بہ اطراف فرستادہ بود۔ نیمہ کینہ افغاناں
 را کم کردہ بود۔ و دریں اوقات دید۔ کہ فرستے
 بدست اشت۔ کہ یکبارہ جذب خاطر مے راہیں طائفہ
 کردہ ایشان را بخود و حکومت خود متعلق سازد۔ و
 این مطلب را بخوبی انجام داد۔ بعضے ازہیں طائفہ
 مادام حیات نادر از شجاع ترین مردان وے محسوب
 و در مقابلہ سیل شورش و کفیان اہلئے اہل سده
 مینج بودند۔ و ہنگامے کہ نادر بہ محاصرہ قندھار
 اشتغال داشت۔ سرداران او تسخیر قلاع اطراف
 مے کردند۔ و ہم دریں ایام بود۔ کہ پسر بزرگش
 رضا قلی میرزا بشہامت و جلا دتے اقصی الغایہ بلند
 آوازہ گشت۔ تبیین این مقال این کہ و اہلئے قندھار
 از امیر بلخ مد طلبیدہ و او بجانب قندھار در حرکت
 بود۔ بچوں این خبر گوش زد نادر گشت۔ رضا قلی
 میرزا را با دوازده ہزار سوار بہ دفع وے نامزد کرد۔
 شاہ زادہ لشکر وے را شکستہ و بلخ را گرفتہ از
 رو بجیوں مجبور و بہ عزم فتح بخارا رواں شد۔
 پاؤشاہ اوزبک یا جمعی کثیر بہ مقابلت شتافت۔ و
 مصاف دادہ ہزیمتے فاجش یافت۔ اما در ہماں آواں

فرمان نادر رسیدہ کہ پسر را مراجعت امر فرمودہ شود۔
 و همچنین کاغذ کے بہ پاؤشاہ اوژبک و سائر سران آں
 صفحات نوشت۔ کہ فرزند خود را امر فرمودم۔ کہ بہ حدود
 ایران مراجعت کند۔ و ممالک موروثیہ اعیان و
 انسال چنگیز خان و بزرگان تبار تترکماں را زحمت
 نہ رساند۔ بعضے ایں حرکت نادر را کہ فی تحقیقہ نتیجہ
 حزم کافی است۔ نسبت بہ حد نادر پالنتپ بہ رضا قلی
 میرزا سے وہند۔ لاکن باید ملاحظہ شود۔ کہ در مراجعت
 رضا قلی میرزا نادر کے را غایت اعزاز و احترام
 و با او کمال ملاحظت و احسان فرمود۔ و بعد سے
 نگزشت۔ کہ حکومت ایران را بدو مفوض فرمودہ
 خود بجانب ہندوستان رفت۔ و ہمیں دلالت سے کند۔
 کہ ایں نسبت بیجا است۔ در آیام محاربہ افغان
 نادر شاہ سفیر سے بدہلی فرستادہ از پاؤشاہ ہندوستان
 خواہش کرد۔ کہ بنا بر اتحاد ما بین دو تہذیب مامل و مستوع
 آن است۔ کہ احکام بہ حکام اضلاع شمالیہ صادر شود۔
 کہ فراریان افغانہ را کہ دشمنان ایں دولت اند۔ و
 از شمشیر غازیان ایں حضرت گریزاں گشت۔ در آں
 بلاد راہ و پناہ نہ وہند۔ بر حسب مرضی جوابے فرسید۔
 افغانہ ہمہ روزہ ہاں صفحات خاری شدہ ملاذ و نجا
 سے یافتند۔ و در دربار وہلی نیز ہر روز عاقبت بہمت
 معاودت اہلچہ ایماں پیدا سے کردند۔ نادر را ازہیں
 حرکت ناغرہ شغیب اشتعال یافتند فراریاں را تعاقب

کرده تا کابل عنان نکشید - و کابل و حوالی و حواشی
 آن را بقید تشخیر در آورد - بعد ازین واقعه کانگه
 دیگر به پادشاه هندوستان فرستاده او را بر حرکات سابق
 ملائمت سخت کرد - لاکن باز گفت بعد از این همه
 نقصان در دوستی واقع نشده - و منظور آن است -
 که در آینده نیز بر قرار باشد - فرستاده او بدست ولد
 عباس نام یکی از امرای افغان که حاکم جلال آباد
 بود - به قتل رسید - و نادر که احتمال دارد - چنین
 بهانه را بجهت دوستی را غنیمت دانسته به تشخیر
 هندوستان حضرت رایات فرمود - قبل از تحریر وقایع
 این جنگ چند کلمه در باب وضع سلطنت هندوستان
 در آن اوقات بے مناسبت نخواهد بود - محالک هندوستان
 غالب در معرض تاخت و تاز و حملات بهادران صفحات
 شمالیه بوده است - از زمان محمود غزنوی سلطنت از
 خانواده سلاطین هینود بیرون رفته - از آن بعد سلسله
 مختلفه از اهل اسلام بر آن مملکت استیلا یافتند -
 و هر سلسله بنوبت مغلوب دیگر شده از بهان دست
 که گرفته بودند - دادند - تا اینکه شمشیر تیمور دیکه در آن
 دیار بگذاشت - و بعد از آن بسبب تغیرات غریبه و اتفاقات
 عجیبه نسلی او در آن سرزمین سالهای دراز فرماں روا
 گشتند - چون بابر بسبب غلبه اورنگ مجبور شد - که
 ملک موروث خود و نشت فرغانه را را کرده از سوگیل
 رو بسجول چشم بپوشد - روسه به هندوستان رسانده

اول کابل را مستخر ساخت۔ و بعد ازاں سلطنتِ دہلی را
 منتصرف شد و ہندوستان در زمانِ نبیرہ او اکبر کمال
 اقتسام و اقتدار یافت۔ مے تو اں تاریخِ زوالِ دولتِ
 تیموری از قوتِ این پاؤشاہ کہ در حقیقت پاؤشاہے بزرگ
 بود۔ نہاد۔ بلے در زمانِ اورنگ زیب دوبارہ آجے بر
 روسے کارِ دولتِ ہندوستان آمد۔ بسببِ تدبیر و حکمت
 و شجاعتِ اورنگ زیب اگرچہ در حقیقت مملکتِ قوامے
 نہاشت۔ اَلَا اِنَّکَ عَلَی الظَّاهِرِ کَانِتٌ زَمَانِ اکبر مے نمود چ
 اورنگ زیب آخر پاؤشاہے است از نسلِ تیمور کہ در
 واقع در ہندوستان اختیار و اقتدارے داشت۔ بسببِ
 اینکہ ہم در عہدِ او بعلاوہ اُمراءِ سرکش کہ از ہر طرف
 آثارِ عناد و طغیان بنہورے رسانیدند۔ طائفہ از ہنود
 کہ ایشان را مراتا خوانند۔ در اضلاعِ جنوبیہ ہندوستان
 کہ بہ دکن معروف است۔ سر بر آوردہ و علی الاتصال
 در اطراف و حوالے ملک از سرق و حرق و اشرو
 تہب و قتل و غارت دقیقہ فرو گزارشت نئے کروند۔ نامِ
 مراتا مانہوذ است از ہمارا شتر کہ ملکِ ایشان است و حالِ
 بہ دکن اشتہار دارد۔ ابتدا در عہدِ شاہجہاں این طائفہ
 قوتِ گرفتہ۔ در عرضِ سی سال کہ اورنگ زیب در بلادِ
 جنوبیہ مملکتِ خودے زیست۔ غالبِ اوقاتش مشرور
 تادیب و تشخیرِ مراتیاں بود۔ لاکن دید۔ کہ تادیب و منقاد
 ساختنِ این طائفہ محال است۔ زیرا کہ ایشان باوسے
 بمقابلتِ نئے ایستاوند۔ بلکہ ہمیشہ در خرابے ملک میکوشیدند۔

ہر جا زراعتے بُود۔ مے چا پیدند۔ یا مے سوختند۔ و ہر جا
 قریب بُود بعد از چپاول چوں صحرا مے ساختند۔ ہر لشکر کہ
 در عقب ایشان مے رفت۔ جنگ و گریز و قزاقی و دزدی
 و قتل و غارت اطراف لشکر پانآخرہ کار۔ ہر ایشان جنگ
 مے نمودند۔ و بخت بدشایے سبک و نحیف و عادت بر سختی
 و تعب نہ بر اشپ بار بُودند۔ نہ بر خود۔ بنا بریں از ہر ایسے
 قرار و در ہر جائے قرار مے توانستند کرد۔ و بعلاوہ اگرچہ
 مراتبیاں بدون جلادت و بہادری نیستند۔ ہنر را در بیرون
 رفتن از جنگ دشمن مے دانند۔ نہ حملہ بر خصم۔ و بریں
 صورت محال مے نمود۔ کہ اورنگ زیب بہتواند۔ کہ
 دشمنے را کہ ہنز در گریز مے پنداشت۔ بہ جنگ
 یا بہ جنگ آرد۔ بعد از فوت اورنگ زیب امرای
 اسلام ہر یک در طرفے دم از استبداد و استقلال
 زود در ہم افتادند۔ بہ خلاف مراتبیاں کہ بر قرار
 سابق اتفاق کردہ در اندک مدتے ترقیے غریبے کردند۔
 و بعلاوہ ممالکے کہ در تصرف داشتند۔ پادشاہ ہندوستان
 وغالباً جمیع حکام اضلاع و اطراف ممالک را مجبور
 کردند۔ کہ مبلغے از محصول مملکت ہر سالہ بہ ایشان
 پہنند۔ تا منازل و مزارع مردم در اماں باشد۔ در
 سیر متاجر میں مشطور است۔ کہ در سالے کہ نادر عزم
 تسخیر ہندوستان نمود۔ حتیٰ خود شہر دہلی بہ بریں نوع
 خراج گزار بُود۔ محمد شاہ کہ در آن وقت صاحب سریر
 بُود۔ پادشاہے بُود سخیف الراے۔ و سن آساں ذہوارہ

بہ عیش و عشرت روزگار گزرا نیدے : صاحبِ نادر نامہ
 گوید۔ کہ ہرگز دستنہش بے جام و کنارش بے دلا رام
 نبودے۔ و پائسہ از کار اعراض کردہ سررشتہ امور
 را بہ دست دیگران نہادہ بود۔ وزیر اعظم او خان
 دوران خاں نیز اگرچہ مزوے جاہ طلب بود۔ لاکن
 غالب اوقات خود را بہ لہو و لعب مصروف داشتے۔ و
 با نظام الملک صوبہ دار پرگنہ دکن عداوت ورزیدے۔
 و بہ ہمیں سبب اورا بہ دہلی طلبیدہ بود۔ تا بہانہ
 جُستہ خلع و کار وے کندہ و محمد شاہ بہ را کے و
 رویت و عقل و تجربت نظام الملک اعتنا نکرد۔ تا
 ایں کہ خطرِ بزرگ شدہ کار از چارہ گزشتہ : بعضے
 بر آند۔ کہ نظام الملک نادر را بہ تشخیر ہندوستان
 ترغیب و دعوت کرد۔ لاکن دلیلے بر ایں مطلب نیست۔
 و نمی توان ہم موافق قاعدہ سبب بجمت ایں حرکت
 معین کرد۔ کہ امیرے کہ در غایت اقتدار و از
 اشخاص اولیہ مملکت است۔ دشمن ملک خود بطلبد۔
 لاکن ہمیشہ عجز و جہن بعد از خرابی نسبت خیانت
 بہ دیگران مے دہد : حق ایں است۔ کہ در خانہ خراب
 دہلی چوں خبر از ضعف و عجز خود داشتند۔ بہ امید
 ایں کہ نادر بجانب ہندوستان نخواہد رفت۔ خود را
 تسلی مے دادند۔ اول اعتمادے بیجا باستحکام قندھار
 و شجاعت افعال کردند۔ و بعد از اں کہ خبر فتح قندھار
 را شنیدند۔ چہنیں مے پنداشتند۔ کہ نادر بہ ایں

مراجعت خواهد کرد - حتی این که وقتے شنیدند - که
 نادر در کابل است - خیال کردند - شاید واقعه اردو کے
 داورہ سبب مراجعت وکے شود - تا وقتے کہ شنیدند -
 کہ لشکر ایران از آب بند گزشت - آن وقت بود -
 کہ از خواب غفلت چشمے باز کردند - محمد شاه پھوں
 پائشافہ صورت مخاطره را جلوہ گر دید - ہر قدر لشکر
 تواریخت - جمع آوری کردہ با اعمیان مہکت بصحرای
 کزنال کہ وہے است در طرف یمین رود - حنا و
 قریب یک درجہ مسافت از دہلی نشتانہ اردو کے خود
 را بر سر پا کردہ حکم داد - تا اطراف اردو را سنگر
 و سفتان بسند - و تپارے از توپہارے سنگیں بے فائدہ
 بر بالائے آنها کشیدند - پانچند حرکت نادر از کابل
 بہ ہندوستان سریع بود - حکام ممالک عہد ضیہ راہ
 ہمہ اظہار اطاعت و اقبیاد کردند - در کاغذے کہ
 بہ رضا علی پسرش نوشتہ است - اخبیار از روز خروج
 او از لاہور تا دو بارہ محمد شاه را بر تخت نشاندن
 بہ تفصیل مندرج است - اول خبرے از جنگ قوچے
 از سپاہ ایران با مقدمے لشکر ہند و غلبہ ایرانیاں
 مے دید - و بعد از کوششے کہ برائے منع صلح
 شدن لشکر سعادت خاں بہ لشکر محمد شاه نمود - و
 فائدہ بر آن منتزب نشدہ بود - مے نویسد - و بعد
 از آن مے گوید - بدیں مضمون کہ پھوں این مدد محمد شاه
 رسید - مستظہر گشت - و لشکر خود را را نمودہ